

doi:10.29285/actapinteriana.2019.5.21

Az „Apóriák: természettudomány és teológia párbeszédben” című projekt bibliográfiája

Bagyinszki P. Ágoston OFM^a & Mészáros Lukács^b

^a Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, 1052 Budapest, Piarista köz 1.
bagyinszki.agoston@sapientia.hu

^b Eötvös Loránd Tudományegyetem, Őslénytani Tanszék, 1117 Budapest, Pázmány Péter sétány 1/C.
lgy.meszaros@gmail.com

Bagyinszki P. Á. & Mészáros L. (2019): Az „Apóriák: természettudomány és teológia párbeszédben” című projekt bibliográfiája. Acta Pintériana, 5: 21-36.

Zénón apóriáinak módjára megszelídíthetők-e a természettudomány és a teológia kapcsolatrendszerének feszültségócai? Mit jelent a nyugati civilizáció genezisének főszerepet játszó keresztény hit számára a modern természettudomány? És viszont: mit jelent a természettudomány számára az a hit, amely Alfred N. Whitehead szerint ott van már a „természettörvények” modern gondolatának a gyökereinél? Kerülhetnek-e lényegi ellentétbe a teremtéstant valló teológia tanításaival a természettudomány megállapításai? Szolgálhat-e a természettudomány Isten mélyebb megismerésének bázisául a teológia és a hívő ember számára? Mit tehet hozzá a kortárs elmefilozófia a hagyományos test-lélek probléma aktualizált újragondolásához? A filozófus Charles M. Taylor modernitáselmélete, valamint a teológus Karl Rahner hominizációról szóló teológiai elemzései remekül rámutatnak a kései modernitás drámájának a természettudomány és teológia párbeszédében benne rejlő, ám a közgondolkodásban máig feltáratlan motívumaira.

Az alább közölt bibliográfia egy 2017/18-as pályázati évben, NKA támogatással elkészült tanulmánykötet szakirodalmát rendszerezi: BAGYINSZKI ÁGOSTON – MÉSZÁROS LUKÁCS (szerk.): *Apóriák: természettudomány és teológia párbeszédben (Sensus Fidei Fidelium 7)*, L'Harmattan – Sapientia, Budapest, 2018. Meggyőződésünk szerint a bibliográfiai gyűjtés a kötethez kapcsolódó szorosabb team munka keretein túl is hasznos lehet, mivel az általa reprezentált diskurzus közelebb vezetheti az olvasót a fenti kérdések által jelzett késő modern dráma mélyebb megértéséhez. A szoros kapcsolat miatt e bibliográfia a fent jelzett kötet tipográfiai szabványát követi. A nyomtatott kötetben kifejtett megközelítésünk sajátossága, hogy úgy mutatunk rá az „aporetikus kulcspontokra”, hogy közben nem próbáljuk az összes nyitott kérdést megválaszolni, hanem a kortárs természettudóst és teológust – akiket a kötet szerkesztői (és további szerzői) reprezentálnak – hozzuk érdemi párbeszédbe egymással.

Egyetemi és főiskolai oktatásban szerzett sok éves tapasztalataink alapján elmondható, hogy az itt megjelenített (és a kötetünkben elemzett) diskurzus sikeresen megszólítja azokat, akik egyaránt rendelkeznek némi természettudományos és vallási tájékozottsággal, továbbá elgondolkodtatja azokat is, akiknek az érdeklődése széles horizonton mozog ugyan, de a kettő közül az egyik irányban szeretnék tovább bővíteni ismereteiket. Az itt közölt bibliográfia célcsoportját azok a vallási belátásokra is nyitott értelmiségiek alkotják, akik a késő modernitás eszmetörténeti drámájának nagyobb ívű mozgásaira készek rácsodálkozni.

Klasszikusok (a 20. század közepéig)

- ÁGOSTON, SZENT: *A Szentháromságról*, Szent István Társulat, Budapest, 1985. (ford. Gál Ferenc)
- ÁGOSTON, SZENT: *Confessiones*. Magyarul megjelent: *Vallomások*, Gondolat, Budapest, 1987. (ford. Városi István)
- ÁGOSTON, SZENT: *Contra Faustum*.
- ÁGOSTON, SZENT: *De Genesi ad litteram*.
- ÁGOSTON, SZENT: *De Trinitate*. Magyarul megjelent: *A szentháromságról*, Ókeresztény Írók 10., Szent István Társulat, Budapest, 1985. (ford., bev., jegyzetekkel ell. Gál Ferenc)
- ÁGOSTON, SZENT: *Enarrationes in Psalmos*. Magyarul megjelent: *Zsoltármagyarázatok*, 1–4. köt., Jel, Budapest, 2017. (ford. Diós István)
- ARISZTOTELÉSZ: *A természet*, L'Harmattan, Budapest, 2010. (ford. Bognár László)
- ARISZTOTELÉSZ: *De anima*. Magyarul megjelent: *Lélektudományi írások*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 2006. (Steiger Kornél fordítását átdolg. Brunner Ákos – Bodnár István)
- ARISZTOTELÉSZ: *De generatione animalium*.
- ARISZTOTELÉSZ: *Hermeneutica*.
- ATHANASZIOSZ, SZENT: *Expositio in Psalmum XVII*. Magyarul megjelent VANYÓ LÁSZLÓ (szerk.): *Szent Athanasziosz művei*, Ókeresztény Írók 13., Szent István Társulat, Budapest, 1991. (ford. Baán István)
- BASZILEIOSZ, NAGY SZENT: *Epistula, 235*.
- BASZILEIOSZ, NAGY SZENT: *Homilia de gratiarum actione*.
- BERNÁT, CLAIRVAUX-I SZENT: *Sermones, De Diversis*.
- BONAVENTURA, SZENT: *Breviloquium*.
- BONAVENTURA, SZENT: *Collationes in Hexaemeron*.
- BONAVENTURA, SZENT: *Itinerarium mentis in Deum*. Magyarul megjelent: A lélek zarándokútja Istenbe, in *Szent Bonaventura misztikus művei*, Szent István Társulat, Budapest, 1991, 39–40. (ford., bev., jegyz. Barsi Balázs – Várnai Jakab)
- BONAVENTURA, SZENT: *Sermones de Tempore*.
- CHOBHAM, THOMAS: *Summa de arte praedicandi*.
- DART, RAYMOND: Australopithecus africanus the man-ape of South Africa, *Nature* 115 (07 February 1925) 195–199. doi:10.1038/115195a0
- DARWIN, CHARLES: *On the Origin of Species by Means of Natural Selection, or the Preservation of Favoured Races in the Struggle for Life*, John Murray, London, 1859. Magyarul megjelent: *A fajok eredete*, Typotex, Budapest, 2009. (ford. Kampis György)
- DESCARTES, RENÉ: *Elmélkedések az első filozófiáról*, Atlantisz, Budapest, 1994. (ford. Boros László)
- DUBOIS, EUGÈNE: *Pithecanthropus Erectus, eine menschenähnliche Übergangsform aus Java*, Landesdruckerei, Batavia, 1894. doi:10.5962/bhl.title.65514
- EINSTEIN, ALBERT: Physik und Realität, *Journal of the Franklin Institute* 221 (1936/3) 313–347.
- ERIGENA, JOHANNES SCOTUS: *De divisione naturae*, in PL 122,723–724. Magyarul megjelent: A természet felosztásáról, in Redl Károly (szerk.): *Az égi és földi szépről. Források a későantik és a középkori esztétika történetéhez*, Gondolat, Budapest, 1988, 247–267. (ford. Horváth Judit)
- ERIGENA, JOHANNES SCOTUS: *Homilia in prologum Sancti Evangelii secundum Joannem*. Magyarul megjelent: Szentbeszéd János szent evangéliumának prologusához, in Redl Károly (szerk.): *Az égi*

- és földi szépről. Források a későantik és a középkori esztétika történetéhez*, Gondolat, Budapest, 1988, 246–247.
- ERIGENA, JOHANNES SCOTUS: *The voice of the Eagle. The Heart of Celtic Christianity*, Lindisfarne Books, Great Barrington (MA), 2000.
- FORDA, IOANNES DE: *Super extremam partem Cantici canticorum sermones*.
- HEIDEGGER, MARTIN: *Lét és idő*, Gondolat, Budapest, 1989. (ford. Vajda Mihály et al.)
- HOMÉROSZ: *Iliász*, Európa, Budapest, 1999. (ford. Devecseri Gábor)
- HUGÓ, SZENTVIKTORI: *De Arca Noe Morali*.
- HUGÓ, SZENTVIKTORI: *De sacramentis*.
- HUGÓ, SZENTVIKTORI: *Eruditiones Didascalicae*.
- IZSÁK, NINIVEI SZENT: *Sermones ascetici*.
- JÁNOS, ARANYSZÁJÚ SZENT: *Homilia ad populum antiochenum*.
- KEMPIS TAMÁS: *Imitatio Christi*. Magyarul megjelent: *Krisztus követése*, Ecclesia, Budapest, 2014. (ford. Jelenits István)
- KEPLER, JOHANNES: *Epitome Astronomiae Copernicanae*.
- KEPLER, JOHANNES: *Letter an Herwat von Hohenburg*, 26. 3. 1598.
- KEPLER, JOHANNES: *Letter to M. Maestlin*, 3. 10. 1595.
- KEPLER, JOHANNES: *Mysterium Cosmographicum*.
- LILLE, ALAIN DE: *Himnusz*, 12. század.
- MAGDICS GÁSPÁR: *A természettudomány útja Istenhez*, Szent István Társulat, Budapest, 1932.
- MALTHUS, THOMAS ROBERT: *Tanulmány a népesedés törvényéről*, Politzer Zsigmond és Fia K., Budapest, 1902.
- MAXIMOSZ, SZENT: *Ambiguorum*.
- PLATÓN: *Lakhész*. Magyarul megjelent: *Lakhész*, in *Platón összes művei kommentárokkal*, Atlantisz, Budapest, 2003, 89–120. (ford. Steiger Kornél – Mészáros Tamás)
- PLATÓN: *Phaidrosz*, Atlantisz, Budapest, 2005. (ford. Kövendi Dénes – Simon Attila)
- PLATÓN: *Politeia*. Magyarul megjelent: *Állam*, Atlantisz, Budapest, 2014. (ford. Szabó Miklós – Steiger Kornél)
- SZKHOLASZTIKOSZ, SZÓKRATÉSZ: *Historia Ecclesiasticae*. Magyarul megjelent: Vanyó László (szerk.): *Szókratész egyháztörténete*, Ókeresztény Írók 9., Szent István Társulat, Budapest, 1984. (ford. Baán István)
- TAMÁS, AQUINÓI SZENT: *A világ örökkévalóságáról*, József Műhely Kiadó, Budapest, 1998. (ford. Borbély Gábor)
- TAMÁS, AQUINÓI SZENT: *Az értelem egysége*, Ikon, Budapest, 1993, 55. (ford. Borbély Gábor)
- TAMÁS, AQUINÓI SZENT: *Expositio in Apocalypsim*.
- TAMÁS, AQUINÓI SZENT: *Scriptum Super Sententiis*.
- TAMÁS, AQUINÓI SZENT: *Sermo V de Dominica secunda de Adventu*.
- TAMÁS, AQUINÓI SZENT: *Summa Theologiae*. Magyarul megjelent: *A teológia foglalatja*, 1. rész, Gede Testvérek, Budapest, 2002. (ford. és jegyz. Tudós-Takács János)
- TAMÁS, AQUINÓI SZENT: *Super Epistolam ad Romanos*.

TERTULLIANUS: *Adversus Marcionem*. Magyarul megjelent: Markion ellen, in Vanyó László (szerk.): *Tertullianus művei*, Ókeresztény Írók 12., Szent István Társulat, Budapest, 1986, 489–770. (ford. Vanyó László et al.)

WALLACE, ALFRED RUSSEL: *Man's place in the universe. A study of the results of scientific research in relation to the unity or plurality of worlds*, Chapman & Hall, London, 1903.

WITTGENSTEIN, LUDWIG: *Filozófiai vizsgálódások*, Atlantisz, Budapest, 1998. (ford. Neumer Katalin)

Kortárs irodalom (a 20. század közepétől)

ADAMS, FRED – KENNETH AIZAWA: Why the Mind is still in the Head?, in Philip Robbins – Murat Aydede (eds.): *The Cambridge Handbook for Situated Cognition*, Cambridge UP, Cambridge, 2009, 78–95. doi:10.1017/CBO9780511816826.005

AMBRUS GERGELY – DEMETER TAMÁS – FORRAI GÁBOR – TŐZSÉR JÁNOS (szerk.): *Elmefilozófia szöveggyűjtemény*, L'Harmattan, Budapest, 2008.

ATKINS, PETER WILLIAMS: *Teremtés, Gondolat*, Budapest, 1987. (ford. Kálmán Á. György)

AYALA, FRANCISCO J.: Biological Reductionism. The Problems and Some Answers, in F. Eugene Yates et al. (eds.): *Self-Organizing Systems. The Emergence of Order*, Plenum, New York – London, 1987, 315–324.

BAARS, BERNARD J.: *A Cognitive Theory of Consciousness*, Cambridge UP, Cambridge, 1988/1995.

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON: Az üdvtörténet a végjáték felől nézve, in Hetesi Zsolt – Teres Ágoston (szerk.): *Vallás és tudomány*, Manréza Szimpóziium 2004., Dobogókő, Magyar Jezsuita Rendtartomány – ELTE Csillagászati Tanszék, Budapest, 2005, 1–19.

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON: Charles Taylor az észak-atlanti civilizáció elvilágiasodásáról, *Sapientiana* 3 (2010/2) 45–56.

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON: Hogyan járulhat hozzá a ferences intellektuális hagyomány a „reáliák” és a „humaniórák” összebékítéséhez?, *Acta Pintériana* 1 (2015) 5–14.

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON – MÉSZÁROS LUKÁCS: Apóriák, avagy természettudomány és teológia párbeszédben, *A Szív* 102 (2016/szeptember) 28–31.

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON – MÉSZÁROS LUKÁCS: Az evolúciós elv és a létezők hierarchiája. Illeszkedik-e egymáshoz a természettudományok evolúciós elve és a létezők hierarchiájának eszméje?, *Sapientiana* 9 (2016/1) 1–13. [online] <http://real.mtak.hu/36629/>

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON – MÉSZÁROS LUKÁCS: Biogenezis. Az élő és élettelen közötti határsáv problémája, *Acta Pintériana* 2 (2016) 39–53.

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON – MÉSZÁROS LUKÁCS – SZEILER ZSOLT: Kozmogenezis. Szaktudományos és vallási szempontok a világegyetem eredetével összefüggésben, *Acta Pintériana* 3 (2017) 71–91.

BAGYINSZKI P. ÁGOSTON – MÉSZÁROS LUKÁCS – SZEILER ZSOLT: Antropogenezis. Az ember biológiai, szellemi, valamint vallási dimenzióinak megjelenése, *Acta Pintériana* 5 (2019) 37–59.

BARBOUR, IAN G.: *A természettudomány és a vallás találkozása. Ellenségek, idegenek vagy társak?*, Pozsony, Kalligram, 2009. (ford. Both Előd)

BARBOUR, IAN G.: *Issues in Science and Religion*, SCM Press, London, 1966.

BARBOUR, IAN G.: *Religion in an Age of Science*, SCM Press, London, 1990.

BARROW, JOHN D.: *A világegyetem születése*, Kulturtrade, Budapest, 1994. (ford. Both Előd)

BARROW, JOHN D.: *Pi in the Sky. Counting, Thinking, and Being*, Clarendon Press, Oxford, 1992.

- BEDAU, MARK A. – PAUL HUMPHREYS (eds.): *Emergence. Contemporary Readings in Philosophy and Science*, MIT Press, Cambridge – Massachusetts – London, 2008.
doi:10.7551/mitpress/9780262026215.001.0001
- BELL, CATHERINE: *Ritual Theory, Ritual Practice*, Oxford UP, Oxford, 2009.
- BERNHARDT, REINHOLD: *Was heißt „Handeln Gottes“? Eine Rekonstruktion der Lehre von der Vorsehung*, Gütersloher Verlag, Gütersloh, 1997.
- BLAKE, RANDOLPH – ROBERT SEKULER: *Észlelés*, Osiris, Budapest, 2004. (ford. Csépe Valéria)
- BLOCK, NED: Concepts of Consciousness, in David J. Chalmers (ed.): *Philosophy of Mind. Classical and Contemporary Readings*, Oxford UP, Oxford, 1995/2002, 206–218.
- BLOCK, NED: Troubles with Functionalism, *Minnesota Studies in The Philosophy of Science* 9 (1978) 261–325.
- BLOCK, NED: What is Functionalism?, in John Heil (ed.): *Philosophy of Mind. A Guide and Anthology*, Oxford UP, Oxford, 2004, 183–199.
- BOLBERITZ PÁL: *Hit és tudomány. A reménység végtelen útján*, Éghajlat, Budapest, 2010.
- BOLYKI JÁNOS: *Hit és tudomány*, Ref. Zsinati Iroda Sajtóosztálya, Budapest, 1989.
- BOTKA JÓZSEF: *Az emberiség nagy jövője. A hit és tudomány közös szemléletében*, Botka József, Szabadka, 2010.
- BOTTERWECK, GERHARD JOHANNES – HELMER RINGGREN – HEINZ-JOSEF FABRY (eds.): *Theological Dictionary of the Old Testament*, vol. 9., Eerdmans, Grand Rapids (MI) – Cambridge (UK), 1998.
- BROOKE, JOHN HEDLEY: *Science and Religion. Some Historical Perspectives*, Cambridge UP, Cambridge, 1991. Magyarul megjelent: *Tudomány és vallás. Történelmi áttekintés*, Kalligram, Pozsony, 2011. (ford. Both Előd)
- BURENHULT, GÖRAN et al. (szerk.): *Az első emberek. Az ember származása és őstörténete*, Officina Nova, Budapest, 1995. (ford. Kordos László)
- BURKE, PATRICK: *Reinterpreting Rahner. A Critical Study of His Major Themes*, Fordham UP, New York, 2002.
- CANTORE, ENRICO: *Scientific Man. The Humanistic Significance of Science*, ISH Publications, New York, 1977.
- CAVALIER-SMITH, THOMAS: A revised six-kingdom system of life, *Biological Reviews* 73 (2007/3) 203–266. doi: 10.1111/j.1469-185X.1998.tb00030.x
- CAVALIER-SMITH, THOMAS: The evolutionary origin and phylogeny of microtubules, mitotic spindles and eukaryote flagella, *Biosystems* 10 (1978/1–2) 93–114. doi:10.1016/0303-2647(78)90033-3
- CHABRIS, CHRISTOPHER – DANIEL SIMONS: *A láthatatlan gorilla avagy hogyan csapnak be minket érzékeink*, Magnólia, Budapest, 2011. (ford. Hodász Eszter)
- CHALMERS, DAVID J.: A tudatos tapasztalat rejtélye, *Kellék* 27–28 (2005) 7–18. (ford. Telegdi-Csetri Áron)
- CHALMERS, DAVID J.: *The Conscious Mind. In Search of a Fundamental Theory*, Oxford UP, Oxford, 1996.
- CHALMERS, DAVID J. – ANDY CLARK: The Extended Mind, in David J. Chalmers (ed.): *Philosophy of Mind. Classical and Contemporary Readings*, Oxford UP, Oxford, 1998/2002, 643–652.
doi:10.1093/analys/58.1.7
- CLARK, ANDY: *Supersizing the Mind. Embodiment, Action, and Cognitive Extension*, Oxford UP, Oxford, 2008.

- CLARKE, ARTHUR C.: *A jövő körvonalai*, Gondolat, Budapest, 1969. (ford. Árkos Ilona)
- CLARKE, JOHN J. (ed.): *Nature in Question. An Anthology of Ideas and Arguments*, Earthscan, London, 1993.
- CLOTTES, JEAN: *Cave art*, Phaidon, London – New York, 2008.
- COOLIDGE, FREDERICK L. – THOMAS WYNN: *The Rise of Homo Sapiens. The Evolution of Modern Thinking*, Oxford UP, New York, 2018².
- CRANE, TIM: *Elements of Mind. An Introduction to the Philosophy of Mind*, Oxford UP, Oxford, 2001.
- CROMBIE, ALISTAIR C.: *Styles of Scientific Thinking in the European Tradition*, vols. 1–3., Duckworth, London, 1994.
- CSÁNYI VILMOS: A tudományok nyitott, szabályozott hiedelemrendszerek, *Magyar Tudomány* 43 (1998/9) 1065–1068.
- CSÁNYI VILMOS: *Az emberi természet. Humánológia*, Vince, Budapest, 2000.
- CURTIS, ERNEST R.: *European Literature and the Latin Middle Ages*, Princeton UP, Princeton (N.J.), 1990. doi:10.1515/9781400846153
- CZISZTER KÁLMÁN: Vesztésre áll-e a tengeri csata? (Arisztotelész: Hermeneutika, 9. fejezet C rekonstrukció), *Magyar Filozófiai Szemle* 41 (1997/1–2) 25–44.
- DAVIES, BRIAN: *Bevezetés a vallásfilozófiába*, Kossuth, Debrecen, 1999. (ford. Rakovszky Zsuzsa et al.)
- DAVIES, BRIAN: *The Thought of Thomas Aquinas*, Clarendon Press, Oxford, 1993. doi:10.1093/0198267533.001.0001
- DAVIES, PAUL: The Intelligibility of Nature, in Robert John Russell – Nancey C. Murphy – Chris J. Isham: *Quantum Cosmology and the Laws of Nature*, Vatican Observatory Publications – The Center for Theology and Natural Sciences, Città del Vaticano, 1993.
- DAVIES, PAUL: *The Mind of God. Science and the Search for Ultimate Meaning*, Simon & Schuster, London, 1992. Magyarul megjelent: *Isten gondolatai. Egy racionális világ tudományos magyarázata*, Kulturtrade, Budapest, 1996. (ford. Béresi Csilla)
- DEBUS, ALLEN G.: *Man and Nature in the Renaissance*, Cambridge UP, Cambridge, 1978.
- DELUMEAU, JEAN: *Une histoire du paradis*, Fayard, Paris, 1992, 1995. Magyarul megjelent: *A paradicsom története. A gyönyörök kertje*, Európa, Budapest, 2004. (ford. Sajó Tamás)
- DÉR KATALIN – HORVÁTH PÁL: *Bibliaismeret*, Műszaki Könyvkiadó, Budapest, 1999.
- DODELSON, SCOTT: *Modern Cosmology*, Academic Press, San Diego, 2003. doi:10.1016/b978-0-12-219141-1.x5019-0
- DOMBI PÉTER (szerk.): *Hiszem vagy tudom? Vitaestek hit és tudomány viszonyáról*, Typotex, Budapest, 2008.
- DUHEM, PIERRE: *A jelenségek megőrzése*, Kairosz, Budapest, 2005. (ford. Nemes Krisztina)
- DUPRÉ, LOUIS: *Passage to Modernity. An Essay in the Hermeneutics of Nature and Culture*, Yale UP, New Haven – London, 1993.
- DYALL, SABRINA D. – MARK T. BROWN – PATRICIA J. JOHNSON: Ancient invasions: from endosymbionts to organelles, *Science* 304 (2004/5668) 253–257. doi:10.1126/science.1094884
- EIGEN, MANFRED – RUTHILD WINKLER: *A játék. Természeti törvények irányítják a véletlent*, Gondolat, Budapest, 1981. (ford. Koch Sándor)
- ELIADE, MIRCEA: *A szent és a profán. A vallási lényegről*, Helikon, Budapest, 2014. (ford. Berényi Gábor)

- ELIADE, MIRCEA: *Vallási hiedelmek és eszmék története*, 1–3. köt., Osiris – Századvég, Budapest, 1994–1997.
- ERDŐ PÉTER: *Hit, erkölcs, tudomány*, Manréza Füzetek 3., Éghajlat, Budapest, 2006.
- EUVÉ, FRANÇOIS: *Penser la création comme jeu*, Cogitatio Fidei 219., Cerf, Paris, 2000.
- FERENC PÁPA: *Ferenc pápa Laudato si' kezdetű enciklikája a közös otthon gondozásáról* (2015. május 24.), Pápai Megnyilatkozások 51., Szent István Társulat, Budapest, 2015. (ford. Tözsér Endre)
- FRANKL, VIKTOR EMIL – PINCHAS LAPIDE: *Istenkeresés és értelemkérdés. Párbeszéd*, Jel, Budapest, 2007. (ford. Szemere János)
- FRY, IRIS: Philosophical Aspects of the Origin-of-life Problem, in Constance M. Bertka (ed.): *Exploring the Origin, Extent, and Future of Life. Philosophical, Ethical and Theological Perspectives*, Cambridge UP, Cambridge, 2009, 61–79. doi:10.1017/cbo9780511806506.004
- GALLAGHER, MICHAEL PAUL: Charles M. Taylor: útjelzők. A mai világban való keresztény tájékozódáshoz, *Vigilia* 79 (2014/10) 731–738. (ford. Bagyinszki Ágoston – Lukácsy Dorottya)
- GALLAGHER, MICHAEL PAUL: „Valaki nagyobb van itt”. Egy kortárs keresztény filozófus tanúságtétele, *A Szív* 100/101 (2014–2015/12–1) 70–73. (ford. Bagyinszki Ágoston – Lukácsy Dorottya)
- GALLAGHER, SHAUN – DAN ZAHAVI: *A fenomenológiai elme. Bevezetés az elmefilozófia és kognitív tudományba*, Lélekben Otthon Kiadó, Budapest, 2008. (ford. Váradi Péter – Török Tamás)
- GALLAGHER, SHAUN: *Enactivist Interventions. Rethinking the Mind*, Oxford UP, Oxford, 2017. doi:10.1093/oso/9780198794325.001.0001
- GÁNTI TIBOR: *The Principles of Life*, Oxford UP, Oxford, 2003. doi:10.1093/acprof:oso/9780198507260.001.0001. Magyar nyelvű áttekintés: *Az élet princípiuma*, Gondolat, Budapest, 1978.
- GARIN, EUGENIO: *La cultura filosofica del Rinascimento italiano*, Saggi Tascabili 34., Bompiani, Milano, 1994.
- GARIN, EUGENIO: *Rinascite e rivoluzioni. Movimenti culturali dal XIV al XVII secolo*, Laterza, Bari, 1975.
- GÉCZY BARNABÁS: *Lamarck és Darwin*, Magvető, Budapest, 1982.
- GELLRICH, JESSE M.: *The Idea of the Book in the Middle Age*, Cornell UP, Ithaca – London, 1985.
- GERÉBY GYÖRGY: A 'semmitől teremtés' a skolasztikában, in Fehér Márta (szerk.): *A teremtés. Filozófiatörténeti tanulmányok*, Áron, Budapest, 1996, 9–89.
- GERVAI PÁL – TRAUTMANN LÁSZLÓ: Értékrend – állam – pénz, *Köz-gazdaság. Tudományos Füzetek* 12 (2017/2) 129–147.
[online]
[ghhttp://unicorvinus.hu/fileadmin/user_upload/hu/kozponti_szervezeti_egysegek/karrier_iroda/files/XII_-_2.szam/Koz-Gazdasag_2017_2_Gervai_Pal_-_Trautmann_Laszlo.pdf](http://unicorvinus.hu/fileadmin/user_upload/hu/kozponti_szervezeti_egysegek/karrier_iroda/files/XII_-_2.szam/Koz-Gazdasag_2017_2_Gervai_Pal_-_Trautmann_Laszlo.pdf)
- GILSON, ETIENNE: The Corporeal World and the Efficacy of Second Causes, in uő: *The Christian Philosophy of St. Thomas Aquinas*, University of Notre Dame Press, Notre Dame (IN), 1994.
- GODART, ODON – MICHAL HELLER: *Les relations entre la science et la foi chez Georges Lemaître*, Pontificia Academia Scientiarum. Commentarii 21/3., Ex Aedibus Academicis, Civitate Vaticana, 1978.
- GOULD, STEPHEN JAY: *A panda hüvelykujja*, Európa, Budapest, 1990. (ford. Bacsóné Módos Magdolna – Rózsahegy István)

- GREENE, BRIAN: *Az elegáns Univerzum*, Akkord, Budapest, 2003. (ford. Gergely Árpád László)
- GREGERSEN, NIELS HENRIK (ed.): *From Complexity to Life. On the Emergence of Life and Meaning*, Oxford UP, Oxford – New York, 2003.
- GRIESEMER, JAMES R.: The Philosophical Significance of Gánti's Work, in Gánti Tibor: *The Principles of Life*, Oxford UP, Oxford, 2003. doi:10.1093/acprof:oso/9780198507260.003.0005
- GUITTON, JEAN: *Isten és tudomány. A materializmus felé*, Szent István Társulat, Budapest, 2004.
- GUITTON, JEAN: Isten és a tudomány, *Communio* 6 (1998/4) 43–64. (ford. Török József)
- GYENIS GYULA: *Humánbiológia. A hominidák evolúciója*, Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 2001.
- HAEFFNER, GERD: *Filozófiai antropológia*, Filozófiai Tanfolyam 1., Budapest, 1996. (ford. Gáspár Csaba László).
- HAFFNER, PAUL: *Mystery of Creation*, Gracewing, Leominster, 1995.
- HALÍK, TOMÁS: *A gyóntató éjszakája. A kishitűség ellentmondásai posztoptimista korunkban*, Kairosz, Budapest, 2010. (ford. Kiss-Szemán Katalin)
- HÁMORI JÓZSEF: Az emberi agy fejlődésének története, *Magyar Tudomány* 166 (2006/12) 1453–1463.
- HÁMORI JÓZSEF – ROSKA TAMÁS – SAJGÓ SZABOLCS: *Agy, hit számítógép*, Manréza Füzetek 1., Budapest, Éghajlat, 2004.
- HANKISS ELEMÉR: *Beszélgetések életről és halálról*, Helikon, Budapest, 2000.
- HARRISON, PETER (ed.): *The Cambridge Companion to Science and Religion*, Cambridge UP, Cambridge, 2010. doi:10.1017/CCOL9780521885386.011
- HARSÁNYI PÁL OTTÓ: Amministratori premurosi o usufruttuari miopi? Responsabilità dell'uomo nei confronti del creato. II. Verso un'etica ambientale cristiana, *Antoniano* 85 (2010) 45–79.
- HARSÁNYI PÁL OTTÓ: Gondos sáfárok vagy rövidlátó haszonélvezők? Tájékozódás az ökteológiai és ökofilozófiai irányzatok sokaságában, *Pannonhalmi Szemle* 9 (2001/2) 39–54.
- HAUGHT, JOHN F.: *Making Sense of Evolution. Darwin, God, and the Drama of Life*, John Knox Press, Westminster, 2010.
- HAUGHT, JOHN F.: *Science & Religion. From Conflict to Conversation*, Paulist Press, New York, 1995.
- HAYES, ZACHARY: *A Window to the Divine. Creation Theology*, Anselm, Winona (MN), 2009.
- HAWKING, STEPHEN: *A világegyetem dióhéjban*, Akkord, Budapest, 2011. (ford. Both Előd)
- HAWKING, STEPHEN: *Az idő rövid története*, Akkord, Budapest, 2010. (ford. Molnár István – Egri Győző)
- HAZEN, ROBERT M.: *Genesis. The Scientific Quest for Life's Origin*, Joseph Henry Press, Washington (DC), 2005.
- HEGYI DOLORES: Ókori görögök, in Simon-Székely Attila (szerk.): *Lélekenciklopédia*, 2. köt., Gondolat, Budapest, 2016.
- HEIDEGGER, MARTIN: *Lét és idő*, Gondolat, Budapest, 1989. (ford. Vajda Mihály et al.)
- HEIL, JOHN (ed.): *Philosophy of Mind. A Guide and Anthology*, Oxford UP, Oxford, 2004.
- HELLER, MICHAEL: Scientific Rationality and Christian Logos, in Robert Russell – William R. Stoeger – Georg V. Coyne (eds.): *Physics, Philosophy and Theology. A Common Quest for Understanding*, LEV – University of Notre Dame Press, Città del Vaticano, 1988, 141–149.
- HESS, PETER M. J. – PAUL L ALLEN: *Catholicism and Science. Greenwood Guides to Science and Religion*, Greenwood, Westport (CT), 2008.

- HETESI ZSOLT – TERES ÁGOSTON (szerk.): *Tudomány és vallás. A fejlődéelmélet és a földön kívüli élet kérdései*, Manréza Szimpózium, 2006. szeptember 22–24., Kairosz, Budapest, 2007.
- HOFFMANN, DIRK L. et al.: U-Th dating of carbonate crusts reveals Neandertal origin of Iberian cave art, *Science* 359 (2018/6378) 912–915. doi:10.1126/science.aap7778
- HOLLAND, JOHN HENRY: *Emergence. From Chaos to Order*, Addison-Wesley, Redwood, 1988.
- HOWELL, KENNETH J.: *God's Two Books. Copernican Cosmology and Biblical Interpretation in Early Modern Science*, University of Notre Dame Press, Notre Dame (IN), 2002.
- HUBBLE, EDWIN: *The Nature of Science and Other Lectures*, Huntington Library, San Marino (CA), 1954.
- HUSSERL, EDMUND: *Kartezianus meditációk*, Atlantisz, Budapest, 2000. (ford. Mezei Balázs)
- JÁKI LÁSZLÓ SZANISZLÓ: *A Galilei-ügy tanulságai*, Kairosz, Budapest, 2009.
- JÁKI LÁSZLÓ SZANISZLÓ: *A tudomány és vallás kapcsolatának ábécéje*, Kairosz, [Budapest], [2006]. (ford. Kerényi Dénes)
- JÁNOS PÁL PÁPA, II.: Discourse to the Pontifical Academy of Sciences (November 10, 1979), *Osservatore Romano* (English week ed. November 26, 1979) 10.
- JÁNOS PÁL PÁPA, II.: *Fides et ratio. II. János Pál pápa enciklikája püspökeihez a hit és az értelem kapcsolatának természetéről* (1998. szeptember 14.), Szent István Társulat, Budapest, 1999. (ford. Diós István)
- JÁNOS PÁL PÁPA, II.: *General Audience*, Róma, 2002. január 30.
- JÁNOS PÁL PÁPA, II.: *Üzenet a XV. Ifjúsági Világnapra*, 2000. augusztus 15.
- KAMPIS GYÖRGY – MUND KATALIN (szerk.): *Vallás, tudomány, darwinizmus Magyarországon*, Typotex, Budapest, 2006.
- KAPLAN, ARYEH (et al.): *Immortality, Resurrection, and the Age of the Universe. A Kabbalistic View*, Ktav Publishing House, Hoboken (N.J.), 1993.
- KELLERMAYER MIKLÓS: *Az élet szent okokból élni akar. Hit és tudomány. Kellermayer Miklós kutatóorvossal Patonai Adrienne beszélget*, Szent István Társulat, Budapest, 2006.
- KELSO, J. A. SCOTT: *Dynamic Patterns. The Self-Organization of Brain and Behavior*, The MIT Press, Cambridge (MA), 1995.
- KENNEDY, PAUL: *A XXI. század küszöbén*, Napvilág, Budapest, 1997. (ford. Makai György)
- KING, WILLIAM: The reputed fossil man of the Neanderthal, *Quarterly Journal of Science* (1864/1) 88–97.
- KISS ENDRE: *Utópiák nélkül*. [online] [2015. 05. 05.]
<http://www.pointernet.pds.hu/kissendre/jovokutatas/20041115123709327000000228.html>
- KOLAKOWSKI, LESZEK: *Ha nincsen Isten... Avagy a vallásról, az Istenről, az ördögről, a bűnről és egyéb nyugtalanító vallásbölcseleti kérdésekről*, Európa, Budapest, 1992. (ford. Pásztor Péter)
- KOPPÁNY GYÖRGY: *Lakható marad-e a Föld?*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993.
- KORSÓS ZOLTÁN: A fenetikus és kladisztikus osztályozás alapjai, *Állattani Közlemények* 88 (2003/1) 11–36.
- KORSÓS ZOLTÁN: Száz éve hunyt el A. R. Wallace (1823–1913) angol természettudós, *Állattani Közlemények* 99 (2014/1–2) 3–14.
- KRIEGEL, URIAH: Philosophical Theories of Consciousness: Contemporary Western Perspectives, in Philip David Zelazo – Morris Moscovitch – Evan Thompson (eds.): *The Cambridge Handbook of Consciousness*, Cambridge, Cambridge UP, 2007, 35–66. doi:10.1017/cbo9780511816789.004

- KUHN, WOLFGANG: *A Darwinizmus buktatói*, Kairosz, Budapest, 2006. (ford. Kerényi Dénes)
- LASHLEY, KARL S.: A tudat behaviorista értelmezése, in Kardos Lajos (szerk.): *Behaviorizmus*, Gondolat, Budapest, 1970, 59–82. (ford. Lénárt Edit)
- LÉON-DUFOUR, XAVIER (szerk.): *Biblikus Teológiai Szótár*, Szent István Társulat, Budapest, 1986. (ford. Kardos Klára et al.)
- LEVERE, TREVOR H. – WILLIAM R. SHEA (eds.): *Nature, Experiment, and the Sciences. Essays on Galileo and the History of Science in Honour of Stillman Drake*, Kluwer Academic, Dordrecht – London, 1990.
- LEVINAS, EMMANUEL: *Teljesség és végtelen. Tanulmány a külsőről*, Jelenkor, Pécs, 1999. (ford. Tarnay László)
- LINDBERG, DAVID C. – RONALD L. NUMBERS (eds.): *God and Nature. Historical Essays on the Encounter between Christianity and Science*, University of California Press, Berkeley, 1986.
- LIPTÁK PÁL: *Embertan és emberszármazástan*, Tankönyvkiadó, Budapest, 1980.
- LIVINGSTON, JAMES C.: *Anatomy of the Sacred. An Introduction to Religion*, Pearson, Upper Saddle River (N.J.), 2009. (magyar kiadás *in press*)
- LORENZ, KONRAD: *A civilizált emberiség nyolc halálos bűne*, Helikon, Budapest, 2014. (ford. Gellért Katalin)
- LORENZ, KONRAD: *Ember voltunk hanyatlása*, Cartaphilus, Budapest, 2002. (ford. ifj. Kőrös László)
- LORENZ, KONRAD: *Összehasonlító magatartás-kutatás*, Gondolat, Budapest, 1985. (ford. Garzó Tamás – Gervai Judit)
- MARGULIS, LYNN – KARLENE V. SCHWARTZ: *Five Kingdoms. An Illustrated Guide to the Phyla of Life on Earth*, W. H. Freeman & Co., New York, 1997.
- MÁRKI-ZAY JÁNOS (szerk.): *Hit és tudomány. Teológusok és fizikusok párbeszéde*, Bába, Szeged, 2006, 2. bőv. kiad. Első kiadás: Hódmezővásárhely, Eötvös Lóránd Fizikai Társulat, 1994.
- MARMION, DECLAN – MARY E. HINES (eds.): *The Cambridge Companion to Karl Rahner* Cambridge UP, New York, 2000. doi:0.1017/CCOL0521832888.015
- MAYR, ERNST: *Mi az evolúció?*, Vince, Budapest, 2003. (ford. Kállai Tibor)
- MAZZOTTA, GIUSEPPE: *Dante's Vision and the Circle of Knowledge*, Princeton UP, Princeton (N.J.), 1993. doi:10.1515/9781400863044
- MCGINN, COLIN: Can We Solve the Mind-Body Problem?, in John Heil (ed.): *Philosophy of Mind. A Guide and Anthology*, Oxford UP, Oxford, 1989/2004, 781–797.
- MCGRATH, ALISTER E.: *Dawkins istene. Gének, mémek és az élet értelme*, Kalligram, Pozsony, 2008. (ford. Both Előd)
- MCGRATH, ALISTER E.: *Tudomány és vallás. Bevezetés*, Budapest, Typotex, 2003. (ford. Gyárfás Vera)
- MCNAMARA, PATRICK (ed.): *Where God and Science Meet. How Brain and Evolutionary Studies Alter Our Understanding of Religion*, vol 1., Praeger, London, 2006.
- MEZEI BALÁZS: *Mai vallásfilozófia*, Kairosz, Budapest, 2010.
- MEZEI BALÁZS: *Vallásbölcselet*, 1. köt., Attraktor, Máriabesnyő – Gödöllő, 2004.
- MILLER, STANLEY L.: Production of amino acids under possible primitive earth conditions, *Science* 117 (1953/3046) 528–529. doi:10.1126/science.117.3046.528
- MONOD, JACQUES: *Il caso e la necessità*, Arnoldo Mondadori, Milano, 1970.
- MONTAIGNE, MICHEL DE: *An Apology for Raymond Sebond*, Penguin Books, London, 1987.

- MORAN, DERMOT: *Edmund Husserl. Founder of Phenomenology*, Polity Press, Cambridge, 2005.
- MORIN, EDGAR: *Introduction à la pensée complexe*, Seuil, Paris, 1990/2005.
- MUTSCHLER, HANS-DIETER: *Physics, Religion, New Age*, Echter, München, 1990.
- NAGEL, THOMAS: Milyen lehet denevérek lenni, *Vulgo* 5 (2004/2) 3–12. (ford. Sutyák Tibor)
- NAGY TIBOR – BÁNTAY PÉTER: Neumann János és a kvantumelmélet, *Fizikai Szemle* 53 (2003/12) 419–420.
- NASR, SEYYED HOSSEIN: *Religion and the Order of Nature*, Oxford UP, New York, 1996. doi:10.1093/acprof:oso/9780195108231.001.0001
- NEMESSZEGHY ERVIN: *Az anyagi világ*, Teológiai Kiskönyvtár IV/1., Detti, Róma, 1982.
- NEMESSZEGHY ERVIN: *Hit, vallás, kultúra*, Korda, Kecskemét, 1999.
- NEMESSZEGHY ERVIN: Hogyan kapcsolódik a tudomány és a vallás a kultúrához, *Távlatok* 47 (2000) 131–140
- NEMESSZEGHY ERVIN: *Tudomány, hit, bölcsélet. Összegyűjtött tanulmányok és előadások*, Korda, Kecskemét, 1995.
- NEWBERG, ANDREW – EUGENE D'AQUILI: *Why God Won't Go Away. Brain Science and the Biology of Belief*, Ballantine Books, New York, 2001.
- NEWBERG, ANDREW – MARK ROBERT WALDMAN: *How God Changes Your Brain*, Ballantine Books, New York, 2010.
- NOCKE, FRANZ-JOSEF: Általános szentségtan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 2. köt., Budapest, 2002, 195–233.
- NOË, ALVA: *Action in Perception*, The MIT Press, Cambridge (MA), 2004.
- NOË, ALVA: *Out of Our Heads. Why You Are Not Your Brain, and Other Lessons from the Biology of Consciousness*, Hill and Wang, New York, 2009.
- NOË, ALVA – SUSAN HURLEY: Neural Plasticity and Consciousness, *Biology and Philosophy* 18 (2003) 131–168. doi:10.1023/a:1023308401356
- NOVÁKY ERZSÉBET: A jövő kutatás módszertani megújulása, in Gidai Erzsébet – Novák Erzsébet – Tóth Attiláné (szerk.): *Magyarország az ezredforduló után...*, Arisztotelész Stúdium Bt., Budapest, 1999, 95–105.
[online][2018.05.05]<http://www.pointernet.pds.hu/kissendre/jovokutatas/20071118184223337000000758.html>
- NYIRKOS TAMÁS: *Bevezetés a világvégébe. Joachim apát misztikája*, Attraktor, Máriabesnyő – Gödöllő, 2015.
- OVERHAGE, PAUL – KARL RAHNER: *Das Problem der Hominisation. Über den biologischen Ursprung des Menschen*, Herder, Bazel – Wien – Freiburg, 1961.
- PAKSI DÁNIEL (szerk.): *Emergencia és tudomány*, L'Harmattan, Budapest, 2017.
- PASNAU, ROBERT: *Thomas Aquinas on Human Nature. A Philosophical Study of Summa Theologiae, Ia 75–89*, Cambridge UP, Cambridge, 2002.
- PANNENBERG, WOLFHART – A. M. KLAUS MÜLLER: *Erwägungen zu einer Theologie der Natur*, Gütersloher Verlagshaus Gerd Mohn, Gütersloh, 1970.
- PASSINGHAM, RICHARD E.: *Az emberré vált főemlős*, Gondolat, Budapest, 1988. (ford. Garzó Tamás)
- PÁZMÁNYI GYÖRGY: *Az atomok és a kozmosz keresztsége*, Közdoc Kft., Budapest, 1989.
- PEACOCKE, ARTHUR: *Egy tudományos kor teológiája*, Kalligram, Pozsony, 2011. (ford. Bernhardt Dóra)

- PEACOCKE, ARTHUR: *The Religion of a Scientist. Explorations into Reality (Religio Philosophi Naturalis)*, *Zygon* 29 (1994/4) 639–659. doi:10.1111/j.1467-9744.1994.tb00695.x
- PEACOCKE, ARTHUR: *Theology for a Scientific Age. Being and Becoming-Natural, Divine and Human*, SCM Press, London, 1990.
- PEACOCK, JOHN A.: *Cosmological Physics*, Cambridge UP, Cambridge (UK), 1998. doi:10.1017/CBO9780511804533
- PEDERSEN, OLAF: Christian Belief and the Fascination of Science, in Robert J Russel – William R. Stoeger – George V. Coyne (eds.): *Physics, Philosophy and Theology. A Common Quest for Understanding*, LEV – University of Notre Dame Press, Città del Vaticano, 1988.
- PEDERSEN, OLAF: *The Book of Nature*, University of Notre Dame Press – LEV, Notre Dame – Città del Vaticano, 1992.
- PENROSE, ROGER: *A császár új elméje. Számítógépek, gondolkodás és a fizika törvényei*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1993. (ford. Pálfi László)
- PHILLIP PEEBLES: *Principles of Physical Cosmology*, Princeton UP, Princeton (N.J.), 1993.
- PLÉH CSABA: *A lélektan története*, Osiris, Budapest, 2010.
- PLÉH CSABA: *Bevezetés a megismeréstudományba*, Budapest, Typotex, 1998.
- PODANI JÁNOS: Evolúció, törzsfa, osztályozás, *Magyar Tudomány* 171 (2010/10) 1179–1192.
- POLKINGHORNE, JOHN C.: *One World. The Interaction of Science and Theology*, Princeton UP, Princeton (N.J.), 1987. Magyarul megjelent: *Egyetlen világunk. A tudomány és a teológia kölcsönhatásai*, Kalligram, Pozsony, 2008. (ford. Kertész Balázs)
- POLKINGHORNE, JOHN C.: *Science and Theology. An Introduction*, SPCK – Fortress Press, Minneapolis, 1998.
- POPPER, KARL: Scientific Reduction and the Essential Incompleteness of All Science, in Francisco José Ayala – Theodosius Grigorievich Dobzhansky (eds.): *Studies in the Philosophy of Biology*, Macmillan, London, 1974. doi:10.1007/978-1-349-01892-5_16
- PRIGOGINE, ILYA – ISABELLE STENGERS: *Az új szövetség. A tudomány metamorfózisa*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1995.
- PUIG, JAMUE DE: *Les Sources de la pensée philosophique de Raimond Sebond (Ramon Sibiuda)*, H. Champion, Paris, 1994.
- PUSKÁS ATTILA: *A teremtés teológiája*, Szent István Társulat, Budapest, 2006.
- PUTNAM, HILARY: Brains in a Vat, in uő: *Reason, Truth, and History*, Cambridge, Cambridge UP, 1981, 1–22. doi:10.1017/cbo9780511625398.003. Magyarul megjelent: *Agyak a tartályban, Magyar Filozófiai Szemle* 45 (2001/1–2) 1–22.
- PUTNAM, HILARY: Psychological Predicates, in William H. Capitan – Daniel David Merrill (ed.): *Art, Mind, and Religion*, University of Pittsburgh Press, Pittsburgh, 1967, 37–48. doi:10.1111/j.1468-0149.1967.tb02995.x
- PUTNAM, HILARY: The Meaning of 'Meaning', in uő: *Mind, Language, and Reality*, Philosophical Papers 2., Cambridge UP, Cambridge, 1975/2003, 215–271. Magyarul megjelent: *A „jelentés” jelentése, Különbség* 10 (2010/1) 13–74.
- RAHNER, HUGO: *A játzó ember*, Kairosz, Budapest, 2013. (ford. Frész Attila Timóteus)
- RAHNER, KARL: *A hit alapjai. Bevezetés a kereszténység fogalmába*, Katolikus Teológiai Kézírónyvek 27., Agapé, Budapest, 1998. (ford. Endreffy Zoltán)
- RAHNER, KARL: *Az Ige hallgatója*, Gondolat, Budapest, 1991. (ford. Gáspár Csaba László)

- RAHNER, KARL: *Das Problem der Hominisation*, Herder, Freiburg – Basel – Wien, 1961.
- RAHNER, KARL: *Geist in Welt*, Kösel, München, 1957.
- RAHNER, KARL: *Schriften zur Theologie*, Band 6., *Die Einheit von Geist und Materie im christlichen Glaubensverständnis*, Benziger, Einsiedeln – Zürich – Köln, 1965, 185–214.
- RAHNER, KARL – HERBERT VORGRIMLER: *Teológiai Kiszótár*, Szent István Társulat, Budapest, 1980.
- RAVASI, GIANFRANCO: *Lámpás a titkok tengerén. A hit válaszai*, Szent István Társulat, Budapest, 2013. (ford.: Martos Levente Balázs)
- REES, MARTIN: *Csak hat szám. Az univerzumot kialakító erők*, Vince, Budapest, 2001. (ford. Gajzágó Éva)
- ROSKA TAMÁS: Ahol az ész megáll. Hit és tudomány, *Távlatok* 17 (1994) 463–465.
- ROWLANDS, MARK: *The New Science of the Mind. From Extended Mind to Embodied Phenomenology*, The MIT Press, Cambridge (MA), 2010.
doi:10.7551/mitpress/9780262014557.001.0001
- RÓZSA HUBA: *Kezdetkor teremtette Isten*, Jel, Budapest, 1997.
- RUSSELL, ROBERT JOHN – WILLIAM R. STOEGER – GEORGE V. COYNE (eds.): *Physics, Philosophy and Theology*, Vatican Observatory, Vatican, 1988.
- SATTLER, DOROTHEA – THEODOR SCHNEIDER: Teremtés tan, in Theodor Schneider (szerk.): *A dogmatika kézikönyve*, 1. köt., Vigilia, Budapest, 1996, 129–248.
- SCHMAL DÁNIEL: Elme és tudatosság a fizikai világban. Egy párbeszéd margójára, *Acta Pintériana* 5 (2019) 61–89.
- SEARLE, JOHN R.: *Elme, nyelv és társadalom*, Vince, Budapest, 2000. (ford. Kertész P. Balázs)
- SEARLE, JOHN R.: *Freedom and Neurobiology*, Columbia UP, New York, 2007.
- SEARLE, JOHN R.: Minds, Brains, and Programs, *Behavioral and Brain Sciences* 3 (1980) 417–424.
doi:10.1017/s0140525x00005756
- SEARLE, JOHN R.: *Philosophy in a New Century. Selected Essays*, Cambridge UP, Cambridge, 2008.
doi:10.1017/CBO9780511812859
- SECKLER, MAX: A teológia a tudományok között, in Bagyinszki Ágoston (szerk.): *A hitvallástól a teológiai megalapozásig*, L'Harmattan – Sapientia Szerzetesi Hittudományi Főiskola, Budapest, 2014, 164–176.
- SHANAVAS, T. O.: *Creation and/or Evolution. An Islamic Perspective*, Xlibris Corp., Philadelphia (PA), 2005.
- SHEA, WILLIAM R.: *Galileo's Intellectual Revolution*, Macmillan, London, 1972.
- SIGMUND, KARL: *Az élet játéka*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1995. (ford. Fejes Erzsébet – Menczel László)
- SIMON-SZÉKELY ATTILA (szerk.): *Lélekenciklopédia. A lélek szerepe az emberiség szellemi fejlődésében*, 1. köt., Világvallások lélekképzetei, L'Harmattan, Budapest, 2015.
- SIMONYI KÁROLY: *A fizika kultúrtörténete*, Gondolat, Budapest, 1981.
- SINGLETON, CHARLES: *Commedia. Elements of Structure*, Harvard UP, Cambridge (MA), 1957.
- SIPOS IMRE: *A véletlen és a gondviselés alternatívája az evolúcióban*, Szent János apostolról és Remete Szent Pálról nevezett szerzetesek, Miklósi, 1994.
- SOKOLOWSKI, ROBERT: *Introduction to Phenomenology*, Cambridge UP, Cambridge, 2000.
- SOMAY, BÜLENT: *The View from the Masthead, Journey Through Dystopia Towards and Open-ended Utopia*, Istanbul Bilgi UP, Istanbul, 2010.

- SOUTHGATE, CHRISTOPHER (et al.): *God, Humanity, and the Cosmos. A Textbook in Science and Religion*, Trinity Press International, Harrisburg, 1999.
- STEIGER KORNÉL: Homérosz és a preszókratikus filozófia, in uő: *Tanulmányok az antik görög filozófiáról*, Gondolat, Budapest, 2010.
- STOEGER, WILLIAM R.: Describing God's Action in the World in Light of Scientific Knowledge of Reality, in F. Leron Shults – Nancey Murphy – Robert John Russell (eds.): *Philosophy, Science and Divine Action*, Philosophical Studies in Science and Religion 1., Brill, Leiden – Boston, 2009, 111–140. doi:10.1163/ej.9789004177871.i-446.26
- SWINBURNE, RICHARD: *Van Isten?*, Kossuth, Budapest, 1998. (ford. Vassányi Miklós)
- SZABÓ GÁBOR (szerk.): *Sejtbiológia*, Medicina, Budapest, 2009.
- SZAIFF, JAN: Socrates and the Benefits of Puzzlement, in George Karamanolis – Vasilis Politis: *The Aporetic Tradition in Ancient Philosophy*, Cambridge UP, Cambridge, 2018. doi:10.1017/9781316274293.003
- SZATHMÁRY EÖRS: Az élet keletkezése, *Magyar Tudomány* 48 (2003/10) 1220–1247.
- SZATHMÁRY EÖRS: Az örökletes információ eredete, *Magyar Tudomány* 45 (2000/11) 1329–1338.
- SZATHMÁRY EÖRS – JOHN MAYNARD SMITH: *A földi élet regénye. Az élet születésétől a nyelv kialakulásáig*, Vince, Budapest, 2000; valamint Akadémiai Kiadó, Budapest, 2012. (ford. Müller Viktor)
- SZÉKELY LÁSZLÓ: *Az emberarcú kozmosz. Az antropikus kozmológiai elv*, Áron, Budapest, 1997.
- SZÉKELY LÁSZLÓ: *Einstein kozmoszától a fölfűvődő világegyetemig*, Filozófiai Figyelő Kiskönyvtára 5., Filozófiaoktatók Továbbképző és Információs Központja – ELTE Bölcsésztudományi Kar, Budapest, 1990.
- SZESZTAY KÁROLY – SZ. GÁBOR MARGIT: *Bolygónk véges türelme. Meddig terhelhető a bioszféra?*, Akadémiai Kiadó, Budapest, 1992.
- TANZELLA-NITTI, GIUSEPPE: A klasszikus „Két könyv”-metafora eszmetörténetéhez, *Acta Pintériana* 2 (2016) 55–75. (ford. Nemes Krisztina)
- TANZELLA-NITTI, GIUSEPPE: Gesù Cristo, Rivelazione e Incarnazione del Logos, in Giuseppe Tanzella-Nitti – Alberto Strumia (a cura di): *Dizionario Interdisciplinare di Scienza e Fede. Cultura Scientifica, Filosofia e Teologia*, vol. 1., Urbaniana UP – Città Nuova Editrice, Roma, 2002, 693–710. Angol fordítása: Jesus Christ, Incarnation and Doctrine of Logos, in *Interdisciplinary Encyclopedia of Religion and Science*. [online] <http://www.disf.org/en>.
- TANZELLA-NITTI, GIUSEPPE: Le rôle des sciences naturelles dans le travail du théologien, *Revue des Questions Scientifiques* 170 (1999) 25–39.
- TANZELLA-NITTI, GIUSEPPE: Scienze naturali, utilizzo in teologia, in Giuseppe Tanzella-Nitti – Alberto Strumia: *Dizionario Interdisciplinare di Scienza e Fede. Cultura Scientifica, Filosofia e Teologia*, vol. 2., Urbaniana UP – Città Nuova Editrice, Roma, 2002. Angol fordítása megtalálható in *Interdisciplinary Encyclopedia of Religion and Science*, [online] <http://www.disf.org/en>.
- TANZELLA-NITTI, GIUSEPPE: The Book of Nature and the God of Scientists according to the Encyclical „Fides et ratio”, in *The Human Search for Truth. Philosophy, Science, Faith. The Outlook for the Third Millennium*, St. Joseph's UP, Philadelphia, 2001, 82–90.
- TAUBES, JACOB: *Nyugati eszkatológia*, Atlantisz, Budapest 2004. (ford. Mártonffy Marcell)
- TAYLOR, CHARLES: *A Secular Age*, Harvard UP, Cambridge (MA), 2007.
- TAYLOR, GORDON RATTRAY: *Biológiai pokolgép*, Medicina, Budapest, 1973. (ford. Friedrich Péter)

- TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Az emberi jelenség*, Gondolat, Budapest, 1980. (ford. Bittei Lajos – Rónay György)
- TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Benne élünk*, Szent István Társulat, Budapest, 2005. (ford. Rezek Román)
- TEILHARD DE CHARDIN, PIERRE: *Tudomány és Krisztus*, Institutio Social Morumbi, Sao Paulo, 1972. (ford. Rezek Román)
- THAXTON, CHARLES B. – WALTER L. BRADLEY – ROGER L. OLSEN: *Az élet eredetének rejtélye. A kortárs elméletek újraértékelése*, Harmat, Budapest, 1997. (ford. Székács András)
- THOMPSON, EVAN: *Mind in Life. Biology, Phenomenology, and the Sciences of Mind*, The Belknap Press of Harvard UP, Cambridge (MA), 2007.
- TILES, MARY: Philosophy of Mathematics, in Nicholas Bunnin – Eric P. Tsui-James (eds.): *The Blackwell Companion to Philosophy*, Blackwell, Oxford, 1996.
- TILLICH, PAUL: *Rendszerez teológia*, Osiris, Budapest, 2002. (ford. Szabó István)
- TIRARD, STÉPHANE – GENET S. J.: J. B. S. Haldane and the origin of Life, *Journal of Genetics* 96 (2017/5) 735–739. doi:10.1007/s12041-017-0831-6
- TOKICS IMRE: *Teremtés vagy Darwin?*, Élet és Egészség, Budapest, 2006.
- TORRANCE, THOMAS F.: *Keresztény teológia és természettudományos kultúra*, Pozsony, Kalligram, 2011. (Both Előd)
- TÓTA PÉTER BENEDEK: Kinek se-hol-se-jó? Az Utópia abszurd dicsérete, in Kroó Katalin – Berényi Tamás (szerk.): *Utópiák és ellenutópiák*, L'Harmattan, Budapest, 2010, 19–30.
- TÓTH KÁLMÁN – FREUND TAMÁS – RÓZSA HUBA: *Teremtés a tudományban*, Szent István Társulat, Budapest, 2011.
- TÖZSÉR JÁNOS: Általános bevezetés. A test–lélek probléma, in Ambrus Gergely et al. (szerk.): *Elmefilozófia szöveggyűjtemény*, Budapest, L'Harmattan, 2008, 9–85.
- TURAY ALFRÉD: Az ember evolúciója katolikus szemmel, in KÓKAY JÓZSEF – MAGYAR IMRE: *Elmosta-e az evolúciót az özönvíz?*, Christianus – OMC, Budapest – Bécs, 1994, 69–80.
- TURAY ALFRÉD: *Kozmológiai antropológia*, Főiskolai jegyzet, Szegedi Hittudományi Főiskola, Szeged, 1987.
- TURING, ALAN M.: Computing Machinery and Intelligence, *Mind* 49 (1950) 433–460. doi:10.1093/mind/LIX.236.433
- UNGER ZOLTÁN (szerk.): *Föld és Ég. Tudomány és hit*, Geológia és Teológia Konferencia, Sopron, 2008. október 16–18, Hantken, Budapest, 2009.
- UNK ILDIKÓ: DNS-javítás. A 2015-ös kémiai Nobel-díj, *Természet Világa* 147 (2016/2) 50–54.
- VARELA, FRANCISCO J. – EVAN THOMPSON – ELEANOR ROSCH: *The Embodied Mind. Cognitive Science and the Human Experience*, The MIT Press, Cambridge (MA), 1991. doi:10.7551/mitpress/9780262529365.001.0001
- VARGA ZOLTÁN: Személyes gondolatok az evolúcióról, *Magyar Tudomány* 43 (1998/9) 1029–1044.
- VÁRKONYI NÁNDOR: *Az elveszett paradicsom*, Baranya Megyei Könyvtár, Pécs, 1994.
- VÁRKONYI TIBOR: *Kozmikus biológia*, Antikva Kkt., Budapest, 1998.
- VAUTHIER, JACQUES: *Levél a tudósokhoz, akik Istennek tartják magukat*, Kairosz, Budapest, 2009. (ford. Bárdos Miklós)

- VÉGH LÁSZLÓ – GAÁL BOTOND (szerk.): *Rend és szabadság a mindenségben*, Tudomány és Teológia Konferencia Debrecenben, Hatvani István Teológiai Kutatóközpont – Debreceni Református Hittudományi Egyetem, Debrecen, [2005].
- VÉGH LÁSZLÓ: *Természettudomány és vallás*, Kálvin, Budapest, 2002.
- VIDA GÁBOR et al.: *Evolúció V. Az evolúciókutatás perspektívái*, Natura, Budapest, 1985.
- VORGRIMLER, HERBERT: Véletlen, in uő: *Új teológiai szótár*, Göncöl, Budapest, 2006.
- VUKANOVIC, VLADIMIR: *Tudomány és hit. Világhírű tudósok istenről*, Kálvin, Budapest, 1998. (ford. Regéczy-Nagy László, Gegus Ernő)
- WÄCHTERSCHÄUSER, GÜNTER: The origin of life and its methodological challenge. *Journal of Theoretical Biology* 187 (1997/4) 483–494. doi:10.1006/jtbi.1996.0383
- WATSON, JOHN B.: Hogyan látja egy behaviorista a pszichológiát?, in Kardos Lajos (szerk.): *Behaviorizmus*, Budapest, Gondolat, 1970, 39–58. (ford. Kulcsár Zsuzsanna)
- WEINBERG, STEVEN: *Az első három perc*, Gondolat, Budapest, 1982. (ford. Gajzágó Éva)
- WEISSMAHR BÉLA: *Filozófiai istentan*, Mérleg – Távlatok, Bécs – Budapest – München, 1996.
- WEISSMAHR BÉLA: Hit és Tudomány a katolikus teológia szemszögéből. A keresztény teológia tudomány jellege, *Magyar Tudomány* 44 (1999/5) 514–526.
- WEISSMAHR BÉLA: Keletkezhet-e szellem anyagból?, *Mérleg* 36 (2000/1) 12–36.
- WHITEHEAD, ALFRED NORTH: *Process and Reality. An Essay in Cosmology*, Free Press, New York, 1978.
- WHITEHEAD, ALFRED NORTH: *Science and the Modern World*, Cambridge UP, Cambridge, 1953.
- WHITLEY, DAVID S.: *Cave Paintings and the Human Spirit. The Origin of Creativity and Belief*, Prometheus Books, New York, 2009.
- WHITTAKER, ROBERT H.: New Concepts of Kingdoms of Organisms, *Science* 163 (1969/3863) 150–160. doi:10.1126/science.163.3863.150
- WIGNER, EUGENE: The Unreasonable Effectiveness of Mathematics in the Natural Sciences, *Communications in Pure and Applied Mathematics* 13 (1960/1) 1–14. doi:10.1142/9789814503488_0018. Magyarul megjelent:
- WIGNER JENŐ: A matematika meghökkenítő hatékonysága a természettudományokban, in Ropolyi László (szerk.): *Wigner Jenő válogatott írásai*, Typotex, Budapest, 2005, 151–178. (ford. Györgyi Géza – Szegedi Péter)
- WISEMAN, JAMES: *Theology and Modern Science. Quest for Coherence*, Continuum, New York, 2002.
- WOESE, CARL L. – WILLIAM E. BALCH – LINDA J. MAGRUM – GEORGE E. FOX – RALPH S. WOLFE: An ancient divergence among the bacteria, *Journal of Molecular Evolution* 9 (1977/4) 305–311. doi:10.1007/bf01796092
- ZAHAVI, DAN: *Husserl's Phenomenology*, Stanford UP, Stanford (CA), 2003.
- ZHANG, JIANZHI: Evolution of the Human ASPM Gene, a Major Determinant of Brain Size, *Genetics* 165 (2003/4) 2063–2070.